

Integraal Veiligheidsplan 2023-2026

**“Op weg naar een
nog veiliger
Dalfsen”**

Voorwoord door de burgemeester

Voor u ligt het Integraal Veiligheidsplan (IVP) van de gemeente Dalfsen voor de periode 2023-2026. In het IVP staan de ambities en doelstellingen waarmee de gemeente regie voert op veiligheid. Voor het opstellen van dit veiligheidsplan hebben wij gesprekken gevoerd met inwoners over wat zij belangrijk vinden en hebben wij een veiligheidsonderzoek uitgevoerd. Samen met onze partners op het gebied van veiligheid is het voorliggende nieuwe integrale veiligheidsbeleid vorm gegeven. Op basis van de Veiligheidsmonitor 2022, politiecijfers en nieuwe trends en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein zijn er nieuwe doelstellingen opgesteld en waar nodig worden doelstellingen uit de voorgaande kadernota voortgezet.

Veiligheid is een complexer wordend thema in een veranderende maatschappij. We zien een verschuiving naar nieuwe vormen van criminaliteit. Gebeurtenissen die hun oorsprong vinden buiten onze gemeente kunnen sneller en eenvoudiger impact hebben op onze gemeente en het veiligheidsgevoel van inwoners. De coronapandemie en de maatschappelijke onrust die dit teweegbracht zijn in dit verband goede voorbeelden. Maar we hebben op meer terreinen maatschappelijk ongenoegen zien ontstaan, denk bijvoorbeeld aan de toeslagenaffaire en de Groninger gaswinning. De maatschappelijke onrust gaat hand in hand met toenemende polarisatie. En dit alles kan weer impact hebben op de manier waarop we de samenleving ervaren, op ons gevoel van welbehagen en ons gevoel van veiligheid. Een ontwikkeling die hieraan raakt, is ook de verdere ontwikkeling van technologie en social media: denk aan 'fake news' en 'fake media' en 'trolling' (het uitlokken van online ruzies en discussies). Het gaat hier om een type ontwikkelingen die ook van ons als gemeente samen met onze veiligheidspartners aandacht en alertheid vraagt en niet onder één noemer te scharen is. Thema's als maatschappelijke onrust, polarisatie en de effecten op onze samenleving en onze democratie vormen de achtergrond waartegen dit IVP is opgesteld. Ze vormen als het ware de rode draad door alle thema's heen. Van de gemeente, van mij als burgemeester en van alle betrokken partners vraagt dit een gevarieerd en dynamisch handelingsrepertoire: variërend van het investeren in doelgroepen en individuen, tot het inzetten van handhavende maatregelen en alles ertussen.

In dit IVP hebben wij o.a. van digitale criminaliteit een geprioriteerd thema gemaakt. We zien dat digitale criminaliteit (cybercrime) razendsnel toeneemt en dat we rekening moeten houden met incidenten die ontwrichtend kunnen zijn. Uit het veiligheidsonderzoek is gebleken dat in termen van slachtofferschap cybercrime het meeste voorkomt onder onze inwoners. Ook bij onszelf als gemeente gaan we verder aan de slag met digitale veiligheid. Wij willen de kans op data- en informatielekken beperken tot een minimum en werken daarom aan bewustwording van medewerkers.

Ook het thema Zorg en Veiligheid hebben wij geprioriteerd. We zien dat de (geestelijke) gezondheidszorg onder druk staat. Dit heeft weer als gevolg dat er een groter beroep wordt gedaan op de politie, gemeente, sociale wijkteams, jongerenwerkers, maar zeker ook onze gemeentelijke handhavers. Zorgbehoevenden, zoals mensen die verward gedrag vertonen, hebben vaker passende hulp nodig. Deze problemen en complexiteit vereisen een domeinoverstijgende, integrale aanpak.

In de gemeente Dalfsen willen wij veilige en leefbare kernen en buurtschappen. Onder het geprioriteerde thema 'aanpak ondermijning' streven wij er ook naar dat ons buitengebied veilig en leefbaar blijft. Wij kiezen voor een balans in het voorkomen van criminaliteit (preventie) en het aanpakken ervan. Als mensen toch afglijden richting crimineel gedrag pakken we dit aan. Wij richten ons hierin ook op 'jeugd en veiligheid'. Jongeren moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen, maar dienen waar nodig ook begrensd te worden. Zeker de laatste jaren zien we hoe vatbaar en kwetsbaar jongeren zijn voor georganiseerde criminaliteit. Zij raken soms al op jonge leeftijd verstrikt in (soms gewelddadige) drugscriminaliteit. Eenmaal begonnen, is er geen weg meer terug. Wij willen daarom de komende jaren inzetten op voorlichting op scholen en het bieden van individueel handelingsperspectief aan jongeren. Bij het laatste gaat het onder meer om opleiding en werk maar ook om voldoende aanbod van activiteiten voor jongeren.

Ook de meer 'klassieke' thema's als 'High Impact Crimes' (denk aan woninginbraken) en 'verkeersveiligheid' (veel inwoners ervaren nog steeds veel overlast van te hard rijden) hebben hun plek in dit IVP. Tenslotte hebben wij aandacht voor 'risico- en crisisbeheersing', waarbij zelfredzaamheid en samenredzaamheid sleutelwoorden zijn.

In dit IVP vindt u geen blauwdruk voor hoe wij de komende vier jaar met veiligheid omgaan. Het is eerder een veiligheidsagenda die dient als kompas voor hoe wij op een aantal specifieke thema's samen met partners onze inzet willen plegen. De jaarlijkse uitvoeringsplannen die wij gaan maken zijn gebaseerd op de uitgangspunten en doelen in dit IVP. Tegelijkertijd blijven wij flexibel door in te spelen op onverwachte ontwikkelingen die op ons afkomen. Hoewel er veel te doen is op het gebied van veiligheid in de gemeente Dalfsen, prijkt onze gemeente vaak bovenin de lijsten van 'veiligste gemeenten'. Een goede uitgangspositie voor de uitvoering van dit IVP!

Ik dank onze veiligheidspartners, inwoners en ondernemers voor alle bijdragen en voorbereidingen om te komen tot dit IVP 2023-2026. Ik kijk er naar uit om ons de komende jaren samen in te zetten voor een veilige en weerbare gemeente Dalfsen.

Erica van Lente

Burgemeester gemeente Dalfsen

Inhoudsopgave

Voorwoord door de burgemeester

1 Inleiding	5
2. De veiligheidsopgaven	6
3. Strategisch kader	9
3.1 Hoofdkeers / algemene ambitie	9
3.2 Strategische uitgangspunten	9
3.3 Strategische partners en overige betrokkenen	10
4. Ondernijning en georganiseerde criminaliteit	13
5. Digitale veiligheid	15
6. Zorg en Veiligheid	16
7. Jeugd en Veiligheid	18
8. High Impact crimes (m.n. woninginbraken)	20
9. Risico- en crisisbeheersing	21
10. Verkeersveiligheid	22
Tot slot	23

1. Inleiding

Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 bevat ambities en doelstellingen waarmee de gemeente regie voert op veiligheid. De komende beleidsperiode staan zeven thema's centraal:

1. Ondernijning en georganiseerde criminaliteit
2. Digitale Veiligheid
3. Zorg & Veiligheid
4. Jeugd & Veiligheid
5. High Impact Crimes (HIC's)
6. Risico- en Crisisbeheersing
7. Verkeersveiligheid.

De doelstellingen binnen deze thema's dragen bij aan de algemene ambitie:

Algemene ambitie
Samen met de veiligheidspartners en inwoners de huidige veilige woon- en leefomgeving in stand houden en waar mogelijk te verbeteren.

Elk hoofdstuk beschrijft een geprioriteerd thema. De thema's zijn opgebouwd volgens een vaste structuur. Ieder hoofdstuk begint met een duiding en aanleiding van het thema: waarom is dit een geprioriteerd thema in het IVP 2023-2026? Daaropvolgend staat een ambitie binnen dat thema beschreven en meerdere doelstellingen. Deze doelstellingen zijn waar mogelijk geformuleerd als beoogde maatschappelijke effecten. Met andere woorden: wat willen we bereiken en wat zullen onze inwoners en ondernemers hiervan merken? Tot slot staat beschreven wat we gaan doen om deze doelstellingen te bereiken.

Geen Vechtdalbreed maar een lokaal veiligheidsplan

Er is veel binnen het Vechtdal wat ons bindt. De drie gemeenten Dalfsen-Ommen-Hardenberg delen hetzelfde basisteam binnen de politie en zijn alle drie onderdeel van dezelfde Veiligheidsregio. Veel veiligheidsthema's spelen ook in alle drie de gemeenten. Om deze reden is ervoor gekozen om de gezamenlijkheid op te zoeken in de voorbereiding van dit nieuwe integrale veiligheidsbeleid. Elke gemeente stelt een eigen integraal veiligheidsbeleid vast. In de uitvoering wordt ook weer aansluiting gezocht bij elkaar.

Hoe verder?

Na vaststelling van het IVP 2023-2026 door de gemeenteraad worden per jaar en per thema **uitvoeringsplannen** opgesteld, in samenwerking met de veiligheidspartners maar ook onze inwoners. Via bijvoorbeeld avonden van Plaatselijk Belang kunnen wij de thermometer in de samenleving houden en waar mogelijk anticiperen op wat er leeft. Het uitvoeringsplan is operationeel van karakter en beschrijft hoe aan het beleid uitvoering wordt gegeven. Kenmerkend voor het uitvoeringsplan is de vertaling van de hoofdlijnen uit het beleidsplan naar concrete acties. Het college stelt deze uitvoeringsplannen vast. Het uitvoeringsplan 2023 volgt zo spoedig mogelijk na vaststelling van het beleidsplan. Met het vaststellen de uitvoeringsplannen voor het komende jaar wordt ook teruggekeken naar het afgelopen jaar, in de vorm van een korte jaarrapportage over de resultaten die zijn gehaald.

Wettelijk kader

De burgemeester is verantwoordelijk voor handhaving van de openbare orde en veiligheid, zoals het voorkomen van overlast en ordeverstoringen. Hij/zij heeft daartoe het gezag over politie en brandweer. Volgens de Politiewet art. 38b en 39 stelt de gemeente minstens eens per vier jaar haar doelen op veiligheidsgebied vast. Met de vaststelling van dit IVP 2023-2026 stelt de gemeenteraad de doelen vast die mede input vormen voor het veiligheidsbeleid en de prioritering op regionaal niveau.

Kernbeleid Veiligheid Vereniging van Nederlandse Gemeenten

De methode Kernbeleid Veiligheid van de VNG ondersteunt gemeenten bij het opzetten van het integrale veiligheidsbeleid. Met de behandeling van fysieke en sociale veiligheid, subjectieve en objectieve veiligheid wordt er een integrale aanpak gehanteerd. De methode beschrijft 5 veiligheidsvelden die vervolgens 22 veiligheidsthema's onderverdelen. In de tabel op pagina 24 vindt u de veiligheidsvelden en veiligheidsthema's. De thema's die wij voor gemeente Dalfsen geprioriteerd

hebben zijn hierbinnen ondergebracht. Soms kan een prioriteit in meerdere veiligheidsvelden vallen. Zo kan bijvoorbeeld Ondernijning zich voordoen bij 'bedrijvigheid en veiligheid' maar ook binnen 'jeugd en veiligheid' en 'integriteit en veiligheid'.

Flankerend beleid: handhaving, verkeer en leefbaarheid

Het veiligheidsdomein staat de komende jaren voor een aantal grote maatschappelijke opgaven, zoals u kunt lezen in dit IVP. Daarnaast is veiligheid een voorwaarde voor andere opgaven en onderwerpen binnen de gemeentelijke organisatie, waarvan de regie bij andere teams is belegd. Denk hierbij aan onderwerpen als handhaving, verkeersoverlast, parkeeroverlast, informatiebeveiliging, geluidsoverlast, hondenbeleid of beheer openbare ruimte. Vanuit het veiligheidsdomein is verbinding met deze onderwerpen.

Financiën en capaciteit

Met de jaarlijkse vaststelling van de begroting stelt de raad de financiële middelen voor het veiligheidsbeleid vast. De hoeveelheid financiële middelen bepalen mede het ambitieniveau en de mate waarin projecten en programma's kunnen worden vormgegeven om de veiligheid te borgen en te vergroten. De afgelopen jaren is ervaren dat het taakveld van de ambtenaren veiligheid (de 'OOV'er') is toegenomen en complexer is geworden. Onder andere door de maatschappelijke problematiek die ondernijning met zich meebrengt, de taakverschuiving van de politie naar gemeenten, de toenemende veiligheidstaken voor burgemeesters en veiligheidsambtenaren (oa. het Damoclesbeleid, gebiedsverboden, de crisismaatregel in de Wvvgz, en de wet aanpak woonoverlast) en complexere veiligheidsproblematiek (b.v. zwaardere rechterlijke toetsing van bestuursrechtelijke handhaving en lastige dossiers van verwarde personen) zorgen voor toenemende druk. Maar ook de toenemende maatschappelijke onrust en polarisatie zorgt voor extra werk. Het gevolg is dat ambtenaren veiligheid worden overvraagd. Casussen, incidenten en crises krijgen noodgedwongen steeds weer voorrang boven beleidsmatige ambities en de hieraan gekoppelde uitvoeringsactiviteiten.

De huidige capaciteit veiligheid bestaat bij de gemeente Dalfsen uit bestaat uit 2,66 fte. Gezien het bovenstaande voorzien wij een knelpunt in de uitvoering van onze ambities en gestelde prioriteiten in het voorliggende beleidsplan. Om de ambities uit het beleidsplan uit te kunnen voeren is er structureel 0,66 fte uitvoeringscapaciteit nodig. De gemeenteraad wordt gevraagd om hiermee in te stemmen bij de vaststelling van het voorliggende beleidsplan en de financiële gevolgen te effectueren bij de vaststelling van de begroting 2024-2027. De extra personele lasten voor het resterende deel van 2023 worden opgevangen binnen de bestaande personele begroting.

Tot slot: Het veiligheidslandschap is veranderd

Zoals in het voorwoord door de burgemeester al werd aangegeven is veiligheid een complexer thema geworden in een veranderende maatschappij. We zien nieuwe vormen van criminaliteit maar vooral ook een toename van het maatschappelijk ongenoegen, vaak verder aangewakkerd via social media. Met als gevolg een afnemend vertrouwend in de overheid en meer maatschappelijke onrust en toenemende polarisatie en daarmee mogelijk een afnemend veiligheidsgevoel.

Het veiligheidsbeleid stelt doelen en ambities voor de komende jaren vast maar laat dan ook onverlet dat de aanpak dynamisch en flexibel blijft om adequaat te kunnen inspelen op de actualiteit en nieuwe thema's op het gebied van veiligheid, zoals crises en maatschappelijke onrust.

2. De veiligheidsopgaven

De veiligheidsopgaven, ofwel de geprioriteerde thema's voor de jaren 2023-2026, zijn bepaald op basis van de volgende input die wij via diverse kanalen hebben opgehaald.

- **Veiligheidsmonitor 2022:** Een belangrijke bron van informatie voor de veiligheidsanalyse is de veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor is een veiligheidsenquête die in maart 2022, via een steekproef uit de BRP, onder 2200 inwoners van 18 jaar en ouder is verspreid. Daarnaast hebben 1900 inwoners die zijn aangesloten bij het Burgerpanel de enquête ontvangen. Zoals ook in eerdere beleidsplannen werd geconstateerd werden ook nu weer de onderwerpen 'te hard rijden' en 'woninginbraken' genoemd als belangrijkste thema om met prioriteit aan te pakken. Een nieuw onderwerp is de digitale criminaliteit (hacken, phishing, internetoplichting etc.) waar steeds meer mensen het slachtoffer van worden.

De Veiligheidsmonitor is als bijlage toegevoegd.

- **Politiecijfers / Gebiedsscan 2022:** Jaarlijks maakt de politie de balans op van de 'harde' cijfers, oftewel de aantallen inbraken, diefstallen, ongevallen etc. De meest opvallende en urgente delicten zijn meegenomen in de prioritering. De Gebiedsscan is als bijlage toegevoegd.
- **Gesprekken met inwoners:** In de kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld zijn wij het gesprek aangegaan met inwoners om te achterhalen wat zij belangrijk vinden op het gebied van veiligheid en welke zaken zij constateren in hun directe woonomgeving. Thema's die in meerde gesprekken zijn genoemd zijn verkeersveiligheid en huiselijk geweld.
- **Opiniërende notitie voor de gemeenteraad,** behandeld in de raadcommissie van 6 juni 2022. Tijdens de behandeling van de notitie werden vooral jeugdproblematiek, zelfredzaamheid van inwoners tijdens incidenten en cybercrime genoemd als belangrijke onderwerpen.

- **Landelijke en regionale trends en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein**

We noemen hier met name het Meerjarenbeleidsplan (MJB) van de politie-eenheid Oost-Nederland en de Strategische beleidsagenda 2023-2026 van Veiligheidsregio IJsselland.

- MJB Politie-eenheid Oost-Nederland

Het meest recente MJB is eind 2022 afgelopen maar het bestuurscollege heeft besloten om de beleidsperiode van het MJB met één jaar te verlengen waardoor de inhoud van het Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 ook in 2023 nog van toepassing is, met als speerpunten:

- Kwetsbare personen
 - Aanpak personen met verwarde gedrag
 - Jongeren die doorgroeien naar crimineel gedrag
- Ondernijning
- Aanpak cybercrime / -fraude
- Informatievoorziening

Het jaar 2023 zal ook in het teken staan van een nieuw Meerjarenbeleidsplan voor de periode 2024-2027. We zien dat de prioriteiten ondernijning en cybercrime / digitale transformatie ook in de toekomst belangrijke thema's blijven.

- Strategische beleidsagenda 2023-2026 Veiligheidsregio IJsselland.

Met als basis de drie programma's uit de Strategische beleidsagenda 2023-2026:

1. Veilig Leven: iedereen aan zet
2. Toekomstbestendige brandweezorg
3. Risico- en crisisbeheersing

worden, naast de bestaande risico's uit het risicoprofiel, de volgende risico's genoemd waar we ons op moeten gaan voorbereiden:

- Ziektegolven
- Klimaatverandering
- Brand in dichte binnensteden
- Verstoring nutsvoorzieningen
- Paniek in menigten
- Digitale ontwrichting
- Energietransitie
- Individualisering van de samenleving

➤ Burgemeestersbrief

Op 17 maart 2022 heeft burgemeester Van Lente na de gemeenteraadsverkiezingen een burgemeestersbrief gestuurd in aanloop naar de coalitie-onderhandelingen. Deze ging gepaard met de zogenaamde Position Paper waarin door de IJssellandse burgemeesters aandacht werd gevraagd voor een aantal ontwikkelingen die zich afspelen in de samenleving en waar zij zorgen over maken. Deze ontwikkelingen spitsen zich toe op een drietal thema's:

- Ondernijnde criminaliteit
- Digitale (on)veiligheid
- Problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid (jeugd, verwarde en kwetsbare personen etc.)

➤ Opiniërende behandeling startnotitie in de raadscommissie van 13 juni 2022

Op 13 juni 2022 heeft de raadscommissie zijn opinie gegeven over de geformuleerde strategische uitgangspunten en het proces voor de totstandkoming van het nieuwe integrale veiligheidsbeleid. Tevens hebben de fracties aangegeven welke thema's/onderwerpen zij belangrijk vinden voor het nieuwe veiligheidsbeleid. De volgende thema's zijn door meerdere fracties genoemd:

- Jeugd en het belang van de samenwerking tussen jongerenwerk en politie
- Zelfredzaamheid en blijvende aandacht voor niet-zelfredzamen
- Cybercrime
- Sociale problematiek

Op basis van al deze input hebben wij de volgende zeven veiligheidsthema's geprioriteerd:

- Ondernijnde criminaliteit
- Digitale veiligheid
- Zorg en veiligheid (verwarde personen, kwetsbare personen)
- Jeugd en veiligheid (overlast, alcohol en drugs)
- High Impact Crimes, vooral woninginbraken
- Risico- en crisisbeheersing
- Verkeersveiligheid (snelheid, alcohol, drugscontroles (bij evenementen))

Vanaf hoofdstuk 4 gaan wij in op deze veiligheidsthema's, allereerst behandelen wij nu de strategische uitgangspunten die wij hanteren bij de uitvoering van het beleid.

3. Strategisch kader

In het *Strategisch kader* worden de hoofdkoers, de strategische uitgangspunten en strategische partners van het nieuwe beleid beschreven.

3.1 Hoofdkoers/algemene ambitie

Zoals in de inleiding al beschreven is de hoofddoelstelling/algemene ambitie van het integrale veiligheidsbeleid om samen met alle veiligheidspartners en inwoners de huidige veilige woon- en leefomgeving in stand te houden en te verbeteren, met als belangrijk motto: 'verbinding, regie en daadkracht'. Deze drie aspecten zijn absoluut en onlosmakelijk met elkaar verbonden en geven vorm aan de ambitie van het lokale veiligheidsbeleid voor Dalfsen. Gelet op de wijze van totstandkoming, mag gesteld worden dat het beleid met dit motto de ambitie van de keten als geheel vertegenwoordigd. De regierol van de gemeente vormt de basis en een succesfactor om te kunnen komen tot een effectieve uitvoering van het veiligheidsbeleid.

Dit doen wij op basis van de volgende strategische uitgangspunten.

3.2 Strategische uitgangspunten

- Regie

De gemeente regisseert het veiligheidsbeleid en is daarbij verantwoordelijk voor het tot stand brengen en borgen van de ketensamenwerking met de externe partners.

Extern:

- Draagvlak onder de partners

Om het beleid effectief te laten zijn is het van belang dat het beleid breed gedragen wordt. Samen met veiligheidspartners wordt er een aanpak gekozen om de doelstellingen te behalen. Deze partners kunnen elk door hun eigen expertise een belangrijke bijdrage leveren maar ook samenwerking met andere gemeenten kan een belangrijke basis vormen voor een breed gedragen regionale aanpak.

- Veiligheid is van iedereen.

Burgers, bedrijven en organisatie worden intensief betrokken bij de uitvoering van het beleid. Veiligheid moet verankerd worden als permanent aandachtspunt in de samenleving.

- De burger als veiligheidspartner: Sturen op zelfredzaamheid

Om de ambities uit het beleidsplan integrale veiligheid te halen is de hulp van de inwoners van de gemeente nodig. Na verschillende rampen en crises in binnen- en buitenland blijkt dat burgers zichzelf goed kunnen redden. In veel gevallen is de (cruciale) eerste hulp in handen van familie, burens, omstanders en andere niet-professionele hulpverleners (dit mede door de snelheid van de social media). Maar niet alleen in het geval van een ramp of crisis staan burgers klaar om een helpende hand te bieden. Ook in de dagelijkse praktijk wordt er vanuit de overheid steeds meer gestuurd op zelfredzaamheid van de burger. Preventieve initiatieven na een inbraakgolf (WhatsApp-groepen) of het opstarten van een burgeralarmering bij een hartstilstand zijn hier voorbeelden van. Op veel terreinen heeft de overheid de laatste jaren een terugtrekkende beweging gemaakt. Dit geldt ook voor de politie, zeker in plattelandsgemeenten. Als gemeente proberen we wel nabij te blijven: dichtbij de gevoelens van onveiligheid van onze inwoners en dichtbij hun initiatieven. Vaak hebben we daarbij tegenwoordig een meer faciliterende rol.

- Proactief en preventief

Het veiligheidsbeleid wordt in het bijzonder gericht op het wegnemen van gevoelens van onveiligheid. Vanuit deze proactieve benadering worden vraagstukken zoveel mogelijk vroegtijdig voorzien of gesignaleerd, opdat deze bij de bron kunnen worden aangepakt en in mindere mate bij de symptomen. Iedere partner, ondernemer en bewoner kent, beheerst en neemt daarbij zijn verantwoordelijkheid en hanteert een proactieve houding gericht op samenwerking en effectiviteit. Hoewel wij in de afgelopen beleidsperiodes al veel aandacht hebben besteed aan preventie door middel van diverse campagnes (bijvoorbeeld preventie woninginbraken) willen wij het belang van de beweging van repressie naar pro-actie en preventie blijven benadrukken.

- **Het integraal veiligheidsbeleid klinkt door in de strategische beleids- en operationele plannen van de interne en externe partners.**

Het IVP klinkt ook door in de strategische beleidsplannen van de partners. Deze partners dienen zelf een plausibel vervolg te bepalen in flankerende strategische beleidsprocessen. Voorbeelden zijn de meerjarenbeleidsplannen van de politie en van de Veiligheidsregio. Andersom geldt dit ook. Het IVP neemt onderdelen daarvan over en past dit in, in andere lijnen in de aanpak.

Intern:

- **Integraal veiligheidsbeleid is een college brede opgave.**

De burgemeester heeft de coördinatie en is eindverantwoordelijk. Specifieke onderdelen van het integrale veiligheidsbeleid, bijvoorbeeld verkeersveiligheid en toezicht en handhaving liggen qua zwaartepunt mogelijk meer op het terrein van andere bestuurders en vallen dan onder de verantwoordelijkheid van die bestuurders. In overleg bepalen de bestuurders met elkaar onder wiens verantwoordelijkheid onderdelen van het beleid vallen.

- **Het integrale veiligheidsbeleid is een gezamenlijke opgave van de afdelingen.**

De interne eenheden/afdelingen participeren in de ontwikkeling van het veiligheidsbeleid en voeren daaruit voortvloeiende acties uit die binnen het 'eigen' werkgebied vallen. De Eenheid Publieksdienstverlening (team veiligheid) heeft daarbij de coördinatie. De afdelingen stemmen in de uitvoeringsfase regelmatig af over de voortgang van het veiligheidsbeleid.

- **Verbinding Zorg en Veiligheid**

Een stevige verbinding tussen de domeinen van zorg en veiligheid binnen een gemeente draagt bij aan een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie. Naarmate problemen complexer worden neemt de noodzaak van deze verbinding toe. Zorg- en veiligheidspartners werken samen aan keten-overstijgende maatschappelijke vraagstukken en bij complexe casuïstiek. Hierbij kan sprake zijn van overlast, vormen van geweld en/of criminaliteit.

Intern binnen de gemeentelijke organisatie wordt meer en meer afstemming gezocht tussen Zorg (Eenheid MO) en Veiligheid (Eenheid Publieksdienstverlening). Aan deze nauwere samenwerking willen wij in de komende beleidsperiode een vervolg geven.

- **Verbinding Toezicht en Handhaving en Veiligheid**

De gemeentelijke toezichthouders in de openbare ruimte vormen een belangrijk instrument in het gemeentelijke beleid op het snijvlak van leefbaarheid en veiligheid. De focus ligt nadrukkelijk niet alleen op handhaving en inzet van strafrechtelijke bevoegdheden, maar ook op aspecten als 'gastheerschap', balans tussen preventie en repressie en een verbindende proactieve houding richting ondernemers en bewoners.

Juist op het snijvlak van leefbaarheid en veiligheid beogen we een zo effectief mogelijke (voortzetting van de huidige) samenwerking met de politie. Dit vereist dat de operationele samenwerking en informatie-uitwisseling plaats blijft vinden tussen beiden. Thema's waarop deze samenwerking effectief kan zijn, zijn onder andere (sociale) overlast, woonoverlast, jeugdoverlast en ondermijning.

3.3 Strategische partners en overige betrokkenen

Veiligheidsbeleid en de uitvoering ervan doen we niet alleen. Hiertoe werken we samen met vele partners die in meer en mindere mate bijdragen kunnen leveren.

Belangrijke externe partners zijn:

Nationale politie

Bij veiligheid wordt vaak snel gedacht aan het optreden door de politie. De politie vervult een essentiële rol in het bevorderen van de veiligheid en in het optreden tegen criminaliteit. Niet altijd is het terecht dat enkel aan de politie wordt gedacht. Er zijn meer partners die een belangrijke rol spelen in het veiligheidsdomein. De politie zorgt wel voor een brug naar partners in veiligheid en vervult een rol in het sluitstuk van de veiligheidsketen, daar waar repressief optreden noodzakelijk is. Een ontwikkeling die we hierbij wel zien is dat de politie steeds vaker naar capaciteit en mogelijkheden moet zoeken om op te treden.

Het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Daarnaast heeft het OM gezag over de opsporingstaken van de politie, waarmee een belangrijk deel van de politiecapaciteit is gemoed. Voor de gemeente is het OM een belangrijke samenwerkingspartner, zeker waar het gaat om de aanpak van veelplegers, jeugdgroepen en georganiseerde criminaliteit.

De maatschappelijke partners

Dalfsen heeft een breed palet aan maatschappelijke organisaties die een rol hebben in de veiligheidsaanpak. Met woonstichting VechtHorst en Vechtdal Wonen en Buurtbemiddeling vanuit SAAM Welzijn wordt samengewerkt in de aanpak woonoverlast. SAAM Welzijn heeft een cruciale rol in de verbinding met de jeugd. Wat leeft er op straat? Wat speelt er achter de voordeur? Daarnaast zijn er nog vele andere partners van belang zoals verenigingen en scholen.

De samenwerkingsverbanden:

Zorg- en Veiligheidshuis

Het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland, waar Dalfsen onderdeel van is, draagt zorg voor het aansluiten van preventie, repressie en nazorg op een aantal gebieden. Veelplegers, jongeren en ex-gedetineerden zijn hier voorbeelden van. De deelnemende partners werken samen aan het voorkomen van recidive, verbeteren van leefomstandigheden en structureel aanpakken van achterliggende problemen bij verdachten.

Veiligheidsregio IJsselland

De Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ), waar Dalfsen onderdeel van is, bestaat uit de brandweer, crisisbeheersing en rampenbestrijding en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). De taken van VRIJ zijn gericht op het voorkomen en beperken van risico's waar het kan en het bestrijden van incidenten waar het moet.

Ook de Veiligheidsregio heeft in 2022 een nieuw risicoprofiel, dekkingsplan en meerjarenbeleidsplan, dekkingsplan en risicoprofiel 2023-2026 (de Strategische beleidsagenda) opgesteld, in nauwe samenwerking met de gemeenten.

Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid

Het Regionaal Coördinatiepunt Integrale Veiligheid (RCIV) is een regionaal samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de regio IJsselland. Het netwerk heeft het doel om op politievraagstukken en bovenlokale veiligheidsproblemen het beleid op elkaar af te stemmen, gezamenlijk op te trekken en kennis- en expertise uit te wisselen. Het RCIV neemt het initiatief bij regionale projecten en kan door de verschillende partijen worden gebruikt als vraagbaak. Op de beleidsthema's wordt gekeken hoe gemeenten het beste ondersteund en gefaciliteerd kunnen worden, zodat in de regio slim kan worden omgegaan met de aanwezige kennis en expertise.

Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost-Nederland (RIEC ON)

De tien RIEC's (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) en het LIEC (Landelijk Informatie en Expertise Centrum) ondersteunen partners bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit, met als doel samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder te maken om zo ondermijning tegen te gaan. Dat begint op het lokale niveau waarbij de RIEC's een belangrijke rol vervullen. Het RIEC richt zich met name op:

- Vergroten bewustwording bij de overheid en private partijen over de problematiek van ondermijning;
- ondersteunen en versterken van samenwerking binnen de overheid en met publiek private partners;
- delen van kennis en expertise op gebied van de aanpak van ondermijning.

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland is een samenwerkingsverband van 78 gemeenten, politie en justitie in District Oost-Nederland. De organisatie bestaat uit een Bestuurlijke Begeleidingsgroep (BBG) en ambtelijke expertteams voor zes thema's: Woninginbraak (HIC, High Impact Crime),

Verwarde personen, Ondernijning (Hennep), Outlaw Motor gangs (OMG's), Informatievoorziening en Jeugd.

VNG en VNG Overijssel

Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (zie bv Kernbeleid Veiligheid) en specifiek de VNG Overijssel is een samenwerkingspartner op het gebied van veiligheid. Zo richt het Platform Informatiesamenleving zich o.a. de thema's Informatieveiligheid, digitale veiligheid en de digitale samenleving en effect op gemeenten.

Shared Service Center/ ONS

O.a. op het gebied van ICT werken wij samen met het Shared Service Centrum ONS in Zwolle. Hierbij zijn ook de gemeenten Zwolle, Kampen, Zwartewaterland en Westerveld aangesloten. Ook de provincie Overijssel maakt deel uit van het SSC ONS. De Ciso's van de partners van het SSC-ONS hebben regulier overleg met elkaar over het verhogen van de digitale weerbaarheid. Vanuit dit overleg worden diverse zaken gezamenlijk opgepakt.

De bewoners

Bewoners zijn in de eerste plaats een partner van de gemeente bij veiligheid. Zij zijn degene die het meest merkt van veranderingen op het gebied van veiligheid op straat en het veiligheidsgevoel. Met de veranderende rol van de overheid verandert ook de rol van de burger in de aanpak van veiligheidsproblematiek. Steeds meer zal een beroep gedaan worden op de eigen kracht van inwoners.

De ondernemers

Betrokkenheid van ondernemers en het gevoel verantwoordelijkheid te hebben voor de aanpak van onveiligheid kan een belangrijk verschil maken in de aanpak van de veiligheidsproblematiek. De eigen kracht van ondernemers om te werken aan veiligheid en onveiligheidsgevoelens is daarbij steeds meer van belang vanwege de veranderende rol van de overheid.

Interne partners:

Naast de externe partners is de uitvoering van het integrale veiligheidsbeleid voor een belangrijk deel afhankelijk van de interne partners, de verschillende eenheden binnen de gemeente zelf, bijvoorbeeld:

- Maatschappelijke ondersteuning (Jeugd, WMO, Sociale kernteams)
- Ruimtelijke ontwikkeling (Ruimtelijke ordening, Milieu)
- Openbare Ruimte (Beheer openbare ruimte, Wegen, Openbare verlichting)
- Publieksdienstverlening (Evenementen, APV/bijzondere wetten, Handhaving en toezicht incl. juridische zaken)

4. Ondernijning en georganiseerde criminaliteit

Bij georganiseerde ondernijnende criminaliteit (kortweg: ondernijning) is sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en bovenwereld, waarbij legale structuren worden gebruikt voor illegale activiteiten. Ondernijning is niet altijd zichtbaar, maar heeft wel voelbare en merkbare gevolgen voor de inwoners en ondernemers in onze gemeente. Ondernijning is een probleem, omdat het de veiligheid, leefbaarheid, economie, het rechtsgevoel en het gezag van de overheid ernstig aantast. Ondernijning komt in een grote verscheidenheid aan verschijningsvormen voor. Denk hierbij aan drugshandel, mensenhandel, (zorg)fraude, corruptie, oneerlijke concurrentie, afpersing en witwassen.

Criminelen willen zo veel mogelijk geld en macht vergaren. Daarbij hebben zij de beschikking over omvangrijke criminele vermogens en houden zij er andere normen en waarden op na waarbij grof geweld niet wordt geschuwd. Een dominante criminaliteitsvorm is drugscriminaliteit. Drugscriminaliteit hangt samen met andere misdrijven, zoals geweld, mensenhandel, plofkraak, witwassen en ondergronds bankieren. Criminelen vormen gezamenlijk een omvangrijk netwerk dat sterk verbonden is en snel reageert op interventies door de overheid. Deze werkwijze stelt criminele netwerken in staat invloed uit te oefenen op maatschappelijke sectoren en ongewenste sociale druk uit te oefenen op de samenleving.

In de Veiligheidsmonitor geeft 17% van de ondervraagde inwoners aan dat 'Drugsgebruik of drugshandel' 'wel eens voorkomt'. 5% ervaart 'een beetje overlast'. Uit de politiecijfers blijkt dat er de afgelopen jaren nauwelijks meldingen zijn geweest over het in het bezit hebben van, vervaardigen van of handel in drugs.

Hoewel het dus niet meteen uit de cijfers blijkt is ook de gemeente Dalfsen een interessante locatie voor ondernijnende criminaliteit: het is landelijk gelegen, heeft een groot buitengebied met meerdere vakantieparken en ligt dicht bij de snelweg langs Zwolle. Deze context leent zich voor (georganiseerde, ondernijnende) strafbare feiten, zoals drugsproductie, drugshandel, illegale prostitutie, mensenhandel. Dit gaat gepaard met de sociale schade die deze criminele praktijken met zich mee brengen. Criminele netwerken maken namelijk gebruik van sociale problemen die mensen hebben. Een voorbeeld zijn mensen met veel schulden of een verslaving. Hun probleem wordt niet alleen benut, maar ook bewust opgebouwd, door diensten aanvankelijk gratis ter beschikking te stellen (denk aan woonruimte) om daarna toch wederdiensten op te eisen.

Ook jongeren zijn kwetsbaar om ingezet te worden door deze criminelen, bijvoorbeeld binnen de drugshandel (zie ook prioriteit 'jeugd en drugs'). Daarom is het van belang dat de gemeente actief aan de slag is en blijft om dit tegen te gaan. Dit gebeurt regionaal, maar ook lokaal.

Op regionaal niveau is de gemeente reeds betrokken bij meerdere samenwerkingsverbanden waarbinnen samen wordt gewerkt om ondernijning in de regio in kaart te brengen en tegen te gaan. Voorbeelden van lopende regionale projecten zijn 'project Prisma', 'project Vitale Vakantieparken' en 'Keurmerk Veilig Buitengebied'. Ook in de aankomende jaren zal de gemeente actief de samenwerking (blijven) zoeken om in samenwerking met andere gemeentes en veiligheidspartners ondernijnende praktijken in de gemeente en de regio te signaleren en tegen te gaan.

Uit de weerbaarheidsscan uitgevoerd door het RIEC blijkt dat de gemeente Dalfsen zich op dit moment in de fase 'Infrastructuur verbeteren' bevindt: de gemeente heeft al stappen gezet om de gemeente te wapenen tegen ondernijning, maar kan de aanpak op verschillende pijlers nog verbeteren. Daarom zet de gemeente Dalfsen in op twee centrale thema's: bewustwording en beleid en handhaving.

Ambitie

We voorkomen en bestrijden de georganiseerde ondernijnende criminaliteit in gemeente Dalfsen.

Wat willen we bereiken?

1. Drugscriminaliteit en de negatieve effecten hiervan worden actief voorkomen en bestreden.
2. Risicolocaties, fenomenen en branches zijn in beeld en worden bestreden.

3. De overheid is integer en weerbaar tegen invloeden van ondermijning.
4. Inwoners, in het bijzonder kwetsbare jongeren en ondernemers zijn weerbaar tegen ondermijning.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. Drugscriminaliteit en de negatieve effecten worden actief voorkomen en bestreden.

- Ten aanzien van het verstoren van criminele samenwerkingsverbanden (csv) versterken we de gezamenlijke informatiepositie van veiligheidspartners omtrent csv.
- De integrale methodiek “Van signaal tot interventie” op basis van een betere informatiepositie verder ontwikkelen om signalen effectiever op te pakken
- Zoveel mogelijk benutten van het beschikbare instrumentarium door drugs-en overige ondermijnende criminaliteit strafrechtelijk, fiscaal en bestuursrechtelijk aan te pakken.

2. Risicolocaties, fenomenen en branches zijn in beeld en worden bestreden.

- De bestaande integrale aanpak uitbreiden naar nieuwe verschijningsvormen van ondermijning.
- Risicolocaties in beeld brengen en aanpakken met integrale controles (vervolg op project Prisma)
- De gezamenlijke informatiepositie versterken om signalen over fenomenen en branches (zoals mensenhandel) effectiever te kunnen oppakken

3. De overheid is integer en weerbaar tegen invloeden van ondermijning.

- Periodiek een “weerbaarheidsscan lokale overheid” uitvoeren, om kwetsbaarheden in de gemeentelijke organisatie in kaart te brengen en op basis van actuele informatie risico's te beheersen.
- Zoveel mogelijk benutten van het bestuurlijk instrumentarium voor het opwerpen van barrières tegen ondermijning, onder andere door het toepassen van de instrumenten die het Bibob-beleid biedt.

4. Inwoners, in het bijzonder kwetsbare jongeren en ondernemers zijn weerbaar tegen ondermijning.

- Inwoners en ondernemers bewust maken van signalen en de gevolgen van ondermijning, zodat zij minder snel verleid worden om met de georganiseerde criminaliteit “zaken” te doen.
- Inwoners en ondernemers bewust maken van meldpunten om signalen van ondermijning (anoniem) te melden.
- ‘Jonge aanwas’ bewust en weerbaar maken en het aantal jongeren dat verleid wordt om in de georganiseerde criminaliteit terecht te komen terugdringen. En jongeren die in de kluwen van de georganiseerde criminaliteit terecht zijn gekomen – voor zover mogelijk – terughalen en de benodigde zorg geven.

5. Digitale veiligheid

De impact van digitale criminaliteit blijft toenemen. Mede door corona is de digitalisering in een versnelling terecht gekomen. De beveiliging is echter niet meegegroeid. Digitale criminaliteit verandert razendsnel: van WhatsApp fraude en fraude met online aankopen naar helpdeskfraude en diefstal van cryptomunten. De dreiging van digitale criminaliteit heeft inmiddels een permanent karakter. De samenleving moet rekening houden met incidenten die kunnen leiden tot veel persoonlijk leed, schade en zelfs maatschappelijke ontwrichting.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat qua slachtofferschap per delict cybercrime het meeste voorkomt onder de inwoners van de gemeente Dalfsen: 11% van de ondervraagde inwoners heeft hiermee te maken gehad in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek. Verder denkt 15% van de inwoners dat de kans om slachtoffer te worden van digitale criminaliteit of phishing groot of heel groot is. Daarom is het in de aankomende jaren van belang dat de gemeente – in samenwerking met andere veiligheidspartners – tijd en geld investeert voor het in kaart brengen van slachtofferschap van online criminaliteit, om vervolgens te komen tot een preventieve aanpak die aansluit op de lokale problemen.

Op dit moment is gijzelsoftware de meest dominante dreiging. De financiële schade loopt landelijk jaarlijks in de miljoenen euro's. Daarnaast is een opvallende trend 'social engineering': criminelen die hun slachtoffers bepaalde gegevens ontfutselen om zich daarmee later overtuigend voor te doen als een ander en het slachtoffer zo geld of gegevens afhandig maken. Dit vormt een grote bedreiging voor de informatiebeveiliging van particulieren, overheidsorganisaties en bedrijven. Zo zijn informatielekken in veel gevallen geen technisch falen maar menselijke fouten. En zien we dat in de praktijk de impact enorm kan zijn wanneer het mis gaat, zoals bij de Universiteit van Maastricht, de gemeente Hof van Twente of de gemeente Buren.

Daarnaast neemt de intensiteit van online oproepen tot verstoringen van de openbare orde overal in Nederland toe. Dit hangt samen met een toenemend maatschappelijk ongenoegen en het feit dat op internet relatief anoniem gecommuniceerd kan worden. De bevoegdheden van de burgemeester sluiten echter steeds minder goed aan op deze digitale ontwikkelingen. Burgemeesters hebben immers (nog) geen online bevoegdheden. Denk aan een 'digitaal gebiedsverbod' bij herhalende oproepen tot rellen en geweld.

Tevens worden we steeds afhankelijker van digitale systemen en de onderlinge verbondenheid van die systemen. Onderlinge verbondenheid creëert immers gemak en efficiëntie, maar kan daarmee ook tot extra risico's leiden. Vanwege deze keteneffecten wordt de impact van cyberincidenten steeds groter en onzekerder. Voorbeelden van kwetsbaarheden door onderlinge verbondenheid van systemen in gemeente Dalfsen zijn de bruggen en sluizen, slagbomen bij spoorwegovergangen en verkeerslichten.

Grootschalige uitval van systemen kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting. In het kader van risico- en crisisbeheersing worden in veiligheids-regioverband voorbereidingen getroffen om deze risico's te beheersen.

Ambitie

Een gemeente waarin wij zelf maar ook onze inwoners en ondernemers weerbaar zijn tegen risico's en dreigingen van de snel digitaliserende maatschappij.

Wat willen we bereiken?

1. De kans op data- en informatielekken vanuit de gemeente is minimaal.
2. De impact van cyberincidenten en -crises wordt zo veel mogelijk beperkt.
3. Digitaal kwetsbare inwoners zijn in beeld en worden zo goed mogelijk ondersteund.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. De kans op data- en informatielekken vanuit de gemeente is minimaal.

- In samenwerking met de CISO gaan we onderzoeken welke digitale risico's en dreigingen ten aanzien van de interne systemen kunnen zorgen voor maatschappelijke onrust en crises.
- In samenwerking met de Chief Information Security Officer (CISO) maken we de gemeentelijke organisatie bewust van de risico's en kenmerken van phishing mails en andere digitale bedreigingen.
- Continuïteit van bedrijfskritische processen tegen het licht houden en een plan opstellen om de risico's hierin te mitigeren. De Integrale Beveiligingsplannen (in 2019 vanuit het Ministerie BZK geïnitieerd in de vorm van een pilot waarin Dalfsen heeft meegedaan en die nu verder hun beslag moeten krijgen) kunnen hierbij ondersteunend zijn.

2. De impact van cyberincidenten en -crises wordt zo veel mogelijk beperkt.

- We brengen in kaart en minimaliseren de voornaamste kwetsbaarheden en risico's in de fysieke leefomgeving, die tot maatschappelijke ontwrichting kunnen leiden vanwege de keteneffecten.
- In samenwerking met de VNG, Veiligheidsregio IJsselland, politie en andere partners ontwikkelen we een aanpak om online verstoringen aan te kunnen pakken.

3. Inwoners en ondernemers worden zo goed mogelijk ondersteund.

- Bewustwording en weerbaarheid van inwoners en ondernemers over digitale fraude en oplichting.
- Ondersteuning bieden aan digitaal-kwetsbaren in de vorm van preventieprogramma's (in samenwerking met ondernemersverenigingen).

6. Zorg en veiligheid

Steeds vaker krijgen we te maken met inwoners met een opeenstapeling van persoonlijke problemen zoals psychische klachten, het zich niet thuis voelen in de samenleving of een verslaving. Inwoners zijn in deze gevallen vaak onvoldoende in staat om hun situatie zelf te veranderen. Wetgeving, financieringsstromen, regels en indicaties zijn ingewikkeld. Voor kwetsbare mensen met gebrekkig coördinerend vermogen is het vaak moeilijk uit te vinden bij welk 'loket' ze moeten zijn voor de juiste hulp.

De gevolgen van de decentralisatie van zorgtaken en bijbehorende bezuinigingen maakt dat zorgproblematiek op sommige punten verschuift naar veiligheidsproblematiek. De problemen kunnen zo groot worden dat inwoners een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen en overlast en veiligheidsproblemen veroorzaken. De complexiteit is er mede in gelegen dat deze inwoners zowel dader als slachtoffer kunnen zijn. Dat maakt dat het zowel om veiligheidsproblematiek als zorgproblematiek kan gaan. Daarbij komt dat deze kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek hierdoor vaak te maken krijgen met een overheid die ingewikkeld en veelal gefragmenteerd georganiseerd is. Niet altijd is duidelijk welke organisatie of afdeling verantwoordelijk is. Dit maakt een effectieve uitvoering voor professionals ingewikkeld.

In de Veiligheidsmonitor is ook onderzoek gedaan naar de ervaren sociale overlast. Overlast door buurtbewoners komt volgens 30% van de inwoners wel eens voor, 12% ervaart deze vorm van overlast als een beetje of veel. Bij de politie zijn over 2022, 103 meldingen binnengekomen van overlast door verwarde/overspannen personen. Dit is iets meer dan in coronatijd (2021, 85 meldingen) maar ligt ongeveer gelijk met 2020 (101 meldingen).

Zoals in de strategische uitgangspunten al werd aangegeven draagt een stevige verbinding tussen de domeinen van zorg en veiligheid binnen een gemeente bij aan een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie. Naarmate problemen complexer worden neemt de noodzaak van deze verbinding toe. Zorg- en veiligheidspartners werken samen aan keten-overstijgende maatschappelijke vraagstukken en bij complexe casuïstiek. Hierbij kan sprake zijn van overlast, vormen van geweld en/of criminaliteit.

Intern binnen de gemeentelijke organisatie zijn er al belangrijke stappen gezet om te komen tot meer afstemming tussen Zorg (Eenheid MO) en Veiligheid (Eenheid Publieksdienstverlening). Aan deze nauwere samenwerking willen wij in de komende beleidsperiode een vervolg geven.

Ambitie

Een gemeente waar maatwerk wordt geleverd voor inwoners met meervoudige problematiek waardoor overlast en onveilige situaties tot een minimum wordt beperkt.

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners kunnen rekenen op adequate zorg en maatregelen voor personen die door hun gedrag overlast en onveilige situaties veroorzaken.
2. Inwoners beschikken over handelingsperspectief voor de omgang met personen die verward of verdacht gedrag vertonen.
3. Inwoners met meervoudige problematiek hebben te maken met een minder gefragmenteerde overheid. De gemeente voert de algehele regie. De inzet van casusregisseurs en een integraal plan ("1 gezin 1 plan") ondersteunen de aansluiting op elkaar van instrumenten en ketens. Zelfredzaamheid en eigen kracht is immers niet voor iedere burger of ieder gezin weggelegd. In het AVE-model (Aanpak Voorkoming Escalatie in de Zorg –en veiligheidsketen) wordt deze gelaagdheid geborgd.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. Inwoners kunnen rekenen op adequate zorg en maatregelen voor personen die door hun gedrag overlast en onveilige situaties veroorzaken.

- Door effectieve samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners wordt middels een persoonsgerichte aanpak op zwaardere meervoudige persoonsproblematiek geacteerd om overlast en onveilige situaties te doen stoppen.
- Informatiedeling tussen zorg- en veiligheidspartners over enkelvoudige overlastproblematiek vindt in een vroegtijdig stadium plaats (vroegsignalering), waardoor partijen eerder in staat zijn om tot een gezamenlijke aanpak te komen.
- Complexe zorg- en veiligheidsvraagstukken worden onder regie van de gemeente middels een persoonsgerichte aanpak integraal benaderd.
- Gedetineerden worden tijdens detentie voorbereid op een veilige terugkeer naar de samenleving voor henzelf en hun omgeving.

2. Inwoners beschikken over handelingsperspectief voor de omgang met personen die verward of verdacht gedrag vertonen.

- Inwoners worden bewust gemaakt van signalen van radicalisering, mensenhandel, huiselijk geweld, stalking of personen die verward gedrag vertonen.
- Inwoners weten waar ze terecht kunnen met signalen.

3. Inwoners met meervoudige problematiek hebben te maken met een minder gefragmenteerde overheid. De gemeente voert de algehele regie.

- Inwoners met meervoudige problematiek kunnen op toegankelijke en begrijpelijke wijze informatie inwinnen
- De inzet van casusregisseurs en een integraal plan ("1 gezin 1 plan") ondersteunen de aansluiting op elkaar van instrumenten en ketens. Zelfredzaamheid en eigen kracht is immers niet voor iedere burger of ieder gezin weggelegd. In het AVE-model (Aanpak Voorkoming Escalatie in de Zorg –en veiligheidsketen) wordt deze gelaagdheid geborgd.
- Hulpvragen van inwoners met meervoudige problematiek worden adequaat opgepakt.
- Onder regie van de gemeente wordt periodiek de integrale samenwerking tussen zorg- en veiligheidsinstanties gemonitord en geëvalueerd.

7. Jeugd en veiligheid

Het is belangrijk dat jongeren in een veilige omgeving kunnen opgroeien. Het opzoeken van de grenzen van het toelaatbare kan onderdeel zijn van een gezonde ontwikkeling van jongeren. Dit kan echter door omwonenden ervaren worden als overlast gevend. Wanneer er sprake is van overlast hangt mede af van percepties, normen en waarden.

Tegelijkertijd gaan jongeren soms ook objectief gezien over de grenzen heen van het toelaatbare. Denk aan rommel op straat gooien, vernieling van publieke eigendommen of fietsen- of winkeldiefstal. Dit gebeurt veelal in groepsverband en door groepsdruk. Soms gaat dit van kwaad tot erger en maken jongeren zich schuldig aan intimidatie, bedreigingen of geweld en drugsmisdriven.

Jongeren lopen daarnaast het risico verstrikt te raken in de georganiseerde drugscriminaliteit. Dit komt vooral door de combinatie van het feit dat drugs relatief gemakkelijk te verkrijgen is, de aantrekkingskracht van het grote geld en het feit dat jongeren consequenties van besluiten minder goed kunnen overzien. Zij zijn minder weerbaar tegen bepaalde verleidingen en tegenwoordig wordt geen enkel middel geschuwd om kwetsbare jongeren te dwingen of te lokken. Eenmaal een voet binnen maakt het heel moeilijk nog te ontsnappen aan de harde drugswereld.

Uit de Veiligheidsmonitor blijkt dat 'Rondhangende jongeren' volgens 31% van de ondervraagde inwoners wel eens voor komt. Plekken waar jongeren rondhangen hebben groter invloed op het gevoel van onveiligheid dan andere situaties/plekken: 21% voelt zich daar soms of vaak onveilig. Uit de Gebiedsscan van de politie blijkt dat er in 2022 45 meldingen van jeugdoverlast zijn binnengekomen. In 2021 (coronatijd) waren dat er nog 110, in 2020 53 meldingen.

Met veruit het grootste gedeelte van de jongeren in de gemeente Dalfsen gaat het goed. Er zijn echter ook jongeren die volgens omwonenden voor overlast zorgen en jongeren die objectief grenzen overschrijden. Daarnaast lopen ook jongeren in de gemeente Dalfsen het gevaar verstrikt te raken in de georganiseerde drugscriminaliteit en crimineel gedrag gaan vertonen.

Naast de thema's jeugdoverlast en -criminaliteit vinden wij ook de gezondheid van de jongeren belangrijk. Alcohol- en drugsgebruik gaan hiermee niet samen. In het Preventie- en handavingsplan Alcohol 2023-2027 beschrijft de gemeente Dalfsen hoe zij de komende jaren wil werken aan alcoholpreventie middels de inzet van instrumenten als handhaving, educatie en communicatie.

GGD Onderzoek naar drugsgebruik

In 2021 heeft de GGD IJsselland een verkennend onderzoek uitgevoerd naar ervaringen met drugsgebruik onder jongvolwassenen in de gemeente Dalfsen. De onderzoeksvraag luidde als volgt: *"In welke mate is in de gemeente Dalfsen sprake van drugsgebruik onder jongvolwassenen van 16 tot en met 25 jaar en wat zijn achterliggende oorzaken en mogelijke aangrijpingspunten voor beleid en praktijk?"*.

Uit het onderzoek blijkt dat de groep die veel en regelmatig drugs gebruikt klein is. Dit betekent niet dat er aan deze groep geen aandacht hoeft te worden besteed. Het gebruik van drugs kan individueel leiden tot gezondheidsrisico's en op collectief niveau kan overlast worden ervaren door drugsgebruik. Ook lijkt drugsgebruik, onder jongvolwassenen in de gemeente Dalfsen, op een feestje of tijdens het uitgaan geen uitzondering te zijn. Veel jongvolwassenen ervaren dit als normaal en ook geven zij aan dat het makkelijk is om aan drugs te komen. Met name de laagdrempeligheid om aan drugs te komen, baart professionals zorgen.

Wij maken ons sterk om jongeren een goede startpositie geven; we willen een gemeente zijn waarin jongeren veilig en in gezondheid kunnen opgroeien. Jongeren zijn een kwetsbare groep voor het ontwikkelen van alcohol- en druggerelateerde problemen. Hun lichaam is nog niet volgroeid en daardoor extra gevoelig voor middelengebruik. Het gebruik van drugs en alcohol door jongeren is dan ook iets wat de gemeente graag voorkomt, of op zijn minst vermindert. Het problematisch gebruik van drugs en alcohol is slecht voor hun persoonlijke gezondheid en kan tevens leiden tot crimineel en/of overlastgevend gedrag.

Ambitie

We streven ernaar om in samenwerking met andere partijen (zoals scholen, jongerenwerk, politie) drugshandel en (problematisch) drugsgebruik van minderjarigen en adolescenten te voorkomen dan wel te verminderen, door de jongeren in beeld te krijgen en te houden die drugs gebruiken in het uitgaansleven en op school. Daarnaast zetten we ons ervoor in om alcoholgebruik door minderjarigen te ontmoedigen

Wat willen we bereiken?

1. De door inwoners en ondernemers ervaren overlast door jongeren is minimaal.
2. We willen onze jongeren weerbaar maken zodat zij negatieve onderlinge groepsdruk kunnen weerstaan die kan leiden tot keuzes die hun toekomst negatief kunnen beïnvloeden.
3. Voorkomen dat jongeren, die de grenzen van het toelaatbare hebben overschreden, verder afglijden.
4. Voorkomen dat jongeren in aanraking komen met de georganiseerde (drugs)criminaliteit.

Wat gaan we hiervoor doen?

1. De door inwoners en ondernemers ervaren overlast door jongeren is minimaal.

- Samen met inwoners, de jongerenwerkers van SAAM, politie/jeugdagenten, ondernemers en jongeren wordt gewerkt aan duurzame oplossingen om overlast te beperken.
- Er wordt handelingsperspectief geboden aan inwoners en ondernemers wanneer zij jeugdoverlast ervaren.
- De samenwerking tussen jongerenwerk, politie, inwoners, ondernemers en toezichthouders wordt verder verstevigd.

2. Jongeren weerbaarder maken zodat zij negatieve onderlinge groepsdruk kunnen weerstaan die kan leiden tot keuzes die hun toekomst negatief kunnen beïnvloeden.

- De gemeente faciliteert scholen met verschillende lesprogramma's, waaronder die over groepsdruk gaan, om actief bij te dragen aan het weerbaar maken van jongeren om verkeerde keuzes te voorkomen.
- Ouders, verzorgers en docenten worden bekend gemaakt met signalen van grensoverschrijdend gedrag en jongeren die dreigen af te glijden richting criminaliteit (zie ook hoofdstuk 5: 'Ondermijnende criminaliteit' onder punt 4 over 'jonge aanwas')
- Ouders, verzorgers en docenten krijgen een handelingsperspectief om met jongeren op een effectieve manier in gesprek te kunnen over verkeerde keuzes.

3. Voorkomen dat jongeren, die de grenzen van het toelaatbare hebben overschreden, verder afglijden.

- Jongeren die afglijden richting (drugs)criminaliteit of structureel ernstige overlast veroorzaken kunnen rekenen op een integrale maatwerkaanpak op persoons- en groepsniveau onder regie van de gemeente, waarbij jongeren zowel begrensd worden als perspectief en hulp wordt geboden.

4. Voorkomen dat jongeren in aanraking komen met de georganiseerde (drugs)criminaliteit.

- Iedere jongere in de bovenbouw van het primair onderwijs (groep 8) en de onderbouw van het voortgezet onderwijs in gemeente Dalfsen wordt bekend gemaakt met de signalen, de gevaren en de gevolgen van georganiseerde (drugs)criminaliteit en het gebruik van verdovende middelen.

- Iedere jongere in de bovenbouw van het primair onderwijs (groep 8) en de onderbouw van het voortgezet onderwijs in gemeente Dalfsen wordt handelingsperspectief geboden waar zij signalen of zorgen kunnen delen.

8. High Impact Crimes (m.n. woninginbraken)

De afgelopen jaren zien we een stabiele of (licht) dalende lijn in de traditionele vormen van criminaliteit, met uitzondering van 2021 coronatijd toen het bijvoorbeeld het aantal woninginbraken erg laag was omdat iedereen thuis was. Ook het veiligheidsgevoel van inwoners is nagenoeg gelijk gebleven.

Er is echter een verschuiving merkbaar van deze traditionele vormen van criminaliteit naar meer ongrijpbare vormen van criminaliteit, zoals drugshandel, mensenhandel, en vooral digitale criminaliteit, zie hoofdstuk 6.

Dat betekent echter niet dat traditionele vormen van criminaliteit verdwijnen. Juist deze vormen van criminaliteit, zoals woninginbraken, kunnen forse impact hebben op het veiligheidsgevoel van inwoners. Ondanks de opkomst van de meer ongrijpbare vormen van criminaliteit is het van belang om de aanpak van traditionele vormen van criminaliteit te continueren.

Volgens de Veiligheidsmonitor beoordelen de inwoners de veiligheid in hun buurt gemiddeld met een 7,5 (bij de vorige Veiligheidsmonitor in 2017 was dit een 7,4). Tegelijkertijd wordt de aanpak van woninginbraken nog steeds genoemd (dit was in de Veiligheidsmonitor uit 2017 ook al zo) als misdrijf wat met voorrang dient te worden aangepakt: 21% van de ondervraagde inwoners vindt dat inbraak voorrang in de aanpak verdient. Opvallend is ook weer dat 76% de kans klein tot zeer klein acht om zelf slachtoffer te worden van woninginbraak. 3% denkt dat die kans (zeer) groot is.

Woninginbraken is één van de zogenaamde High Impact Crimes (HIC's). HIC's veroorzaken materiële schade, maar het is vooral de grote emotionele impact op de slachtoffers waarom we aan de aanpak van woninginbraken een hoge prioriteit blijven geven. Veiligheid als coproductie veronderstelt ook participatie van burgers. Bij meerdere veiligheidsthema's krijgt dit ook gestalte. Bewoners zijn betrokken via onder meer BuurtpreventieWhatsAppgroepen. Veiligheid begint bij burgers en ondernemers zelf: hun actieve deelname heeft een belangrijk preventief effect en draagt bij aan zowel objectieve als subjectieve veiligheid. Als gemeente willen wij hen daarin faciliteren.

Ambitie

Wij blijven aandacht houden voor de traditionele vormen van criminaliteit met de nadruk op woninginbraken. Inwoners en ondernemers voelen zich veilig, het aantal traditionele geregistreerde misdrijven blijft stabiel of daalt en we benadrukken het belang van sociale cohesie en participatie.

Wat willen we bereiken?

1. Burgers blijven zich bewust van het risico op woninginbraken en hun eigen rol in het veiliger maken van hun leefomgeving.

De aanpak van woninginbraken door de gemeente blijft vooral gericht op de bewustwording van inwoners en ondernemers. Door middel van het geven van voorlichting via verschillende kanalen (KernPunten, website, social media, flyeracties) worden burgers gestimuleerd na te denken over woninginbraken en hun eigen rol in het veiliger maken van de eigen leefomgeving.

Burgers worden ook gestimuleerd zelf (preventieve) maatregelen te nemen om de kans op een woninginbraak te verkleinen, bijvoorbeeld door het toepassen van extra hang- en sluitwerk, het bewust worden van het eigen handelen (deur op slot, licht laten branden etc.) en aansluiten bij WhatsAppgroepen.

Wat gaan we er voor doen?

1. Blijven stimuleren en faciliteren van WhatsApp-groepen:

Deze moderne variant van de burgerwacht willen wij blijven stimuleren en faciliteren, in nauwe samenwerking met de politie. De politie heeft intensief contact met de bestaande groepen. De gemeente blijft deze initiatieven faciliteren door het plaatsen van borden 'Attentie Buurtpreventie' en contact te houden over eventuele overige ondersteuningsbehoeftes, zoals de aanmeldingswebsite www.dalfsen.nl/buurtpreventie, onderhouden van contacten met de superusers en het organiseren van een jaarlijkse bijeenkomst.

2. Campagnes tijdens het Donkere Dagen Offensief

Elk najaar zet de politie extra capaciteit in voor surveillance en controle tijdens het Donkere Dagen Offensief. Wij vragen in deze periode extra aandacht voor het afsluiten van deuren en ramen (ook tijdens korte afwezigheid), licht laten branden et cetera. door o.a. het plaatsen van posters op social media en in de Kernpunten en in de reclamedisplays langs de weg.

3. Regelmatig publiceren wij artikelen in KernPunten, op de gemeentelijke website en de gemeentelijke social media over preventietips en adviezen.

9. Risico- en crisisbeheersing – zelfredzaamheid en samenredzaamheid

Risicobeheersing is het verkleinen van de kans dat een risico of dreiging daadwerkelijk uitmondt in een incident of crisis. Crisisbeheersing gaat over het verkleinen van de gevolgen van een crisis en zo snel mogelijk terugkeren naar een 'normale' situatie. Hiermee trachten we de veiligheid te vergroten en de veiligheidsrisico's te beperken binnen onze gemeente.

De burgemeester is het bevoegd gezag bij rampen, crises en (dreigende) openbare ordeverstoringen. Openbare orde incidenten en crises worden steeds complexer, duren langer, zijn in toenemende mate gemeentegrens overschrijdend en er zijn steeds meer partijen bij betrokken. Naast de klassieke veiligheidspartners, zoals brandweer, GHOR en politie, werken wij steeds meer samen met partners die een kritieke of specialistische functie hebben. Denk aan de energiemaatschappij, drinkwaterleverancier, openbaar vervoersinstantie en omgevingsdienst.

Rampen en crises treffen al snel meerdere beleidsterreinen, systemen en kritische infrastructuren. Ze brengen steeds grotere strategische uitdagingen met zich mee, vanwege de toenemende potentiële impact op inwoners en ondernemers. Omdat crises tegenwoordig ook vaak langdurig van aard zijn, vraagt dit om een nieuwe manier van denken en een nieuwe benadering van de crisisorganisatie. Daarnaast bestaat ook nog steeds de kans op een korte, onverwachte (flits)ramp.

Op regionaal niveau, in de Veiligheidsregio IJsselland, wordt periodiek een risicoprofiel en bijbehorend beleidsplan (Strategische beleidsagenda) opgesteld, om de actuele fysieke risico's en dreigingen in kaart te brengen en hoe deze te beheersen. Een van de risico's die steeds vaker voorkomt is '**Klimaatverandering**'. Het broeikaseffect versterkt de klimaatverandering, zo zijn er vaker extreme weerssituaties, zoals hevige stormen, langdurige regenval en hittegolven. Dit zorgt voor risico's als overvloed (wateroverlast) en schaarste aan water (droogte), meer kans op (natuur)branden en lage en juist hogere waterstanden in de rivieren. Ook kunnen neveneffecten optreden, zoals uitval van elektriciteit.

We zien de laatste jaren een ontwikkeling dat ouderen en mensen met psychische of lichamelijke problemen steeds meer op zichzelf wonen en niet meer in instellingen. Dat vraagt in de risicocommunicatie om een doelgroepgerichte benadering, zowel op het gebied van preventie als het bieden van een handelingsperspectief. Middels het '**Programma Veilig Leven – Iedereen aan zet**' werkt Veiligheidsregio IJsselland aan een integrale aanpak om de zelfredzaamheid van haar inwoners te bevorderen. Naast bovengenoemde doelgroepen richt het programma zich ook met name op jeugd.

Ambitie

Samen met de Veiligheidsregio en andere externe partners zetten wij ons in om de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze inwoners te vergroten.

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen van incidenten doordat inwoners zich (steeds) meer bewust zijn van (on)veilige situaties in hun leefomgeving. Daarnaast weten zij wat ze zelf kunnen doen om incidenten, zoals ongevallen en (natuur)branden, te voorkomen. Daarbij richten we ons, naast bewustwording, steeds meer op werkelijke gedragsverandering. Als incidenten zich toch voordoen, willen we dat inwoners weten hoe ze moeten handelen om de gevolgen van de brand, het ongeval en/of de gebeurtenis zoveel als mogelijk te beperken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door het geven van voorlichting (risicocommunicatie), onderwijs, games, oefeningen en woningchecks vergroten van de bewustwording over veiligheidsrisico's, deels door de gemeente zelf, deels door de Veiligheidsregio en andere organisaties. En dit gebeurt ook, door burgerkracht te bevorderen en de samenredzaamheid te stimuleren.

De komende jaren richten we ons op het verder verkennen van de mogelijkheden om burgerkracht en samenredzaamheid in onze gemeente aan te boren en te versterken.

10. Verkeersveiligheid

Als we kijken naar de landelijke, regionale en lokale veiligheidsagenda's zien we dat veruit de meeste aandacht uit gaat naar thema's als ondermijning, digitale veiligheid en kwetsbare en/of verwarde personen. Aangezien veel inwoners nog steeds veel overlast ervaren door te hard rijdende automobilisten (zie ook hieronder) nemen wij ook in het nieuwe integrale veiligheidsbeleid (net als in voorgaande beleidsperiodes) het thema verkeersveiligheid als prioriteit op.

De gemeente werkt samen met de politie, Veilig Verkeer Nederland (VVN), provincie Overijssel en overige externe partners samen aan de verkeersveiligheid in de gemeente. Om de verkeersveiligheid in de gemeente Dalfsen structureel te kunnen verbeteren, werkt de gemeente samen met de provincie om het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 door te vertalen naar de lokale context.

Het SPV beschrijft thema's die tot risico's kunnen leiden in het verkeer. Al deze thema's maken onderdeel uit van het verkeerssysteem in de gemeente Dalfsen en zorgen voor risico's op verkeersongevallen. In 2020 is een risicoanalyse uitgevoerd waarmee in beeld is gebracht welke thema's in de gemeente Dalfsen extra focus behoeven, omdat deze een verhoogd risico hebben op ongevallen in de gemeente. Hier kwamen o.a. de thema's 'te hard rijden' en 'rijden onder invloed' uit naar voren.

Ook uit de Veiligheidsmonitor 2022 blijkt dat 'Te hard rijden binnen de bebouwde kom' structureel één van de grootste vormen van overlast is. De ondervraagden vinden dat dit probleem met voorrang dient te worden aangepakt, 38% van de ondervraagden noemt dit als prioriteit nummer 1. Voor ruim een kwart (26%) geeft dit veel overlast, voor een derde (33%) een beetje. Agressief rijgedrag door auto's komt ook volgens meer dan de helft van de inwoners voor.

Naast te hard rijden komt dus ook het thema 'Drank en drugs in het verkeer' ('Rijden onder invloed') naar voren. Vooral jonge automobilisten nemen het risico zich in het verkeer te begeven met teveel alcohol op, maar ook steeds meer onder invloed van drugs of bijvoorbeeld lachgas.

Via het Uitvoeringsprogramma SPV wil gemeente Dalfsen deze thema's aanpakken via diverse projecten. De maatregelen die worden uitgevoerd in deze projecten zijn te verdelen in de 3 E's:

1. Education (gedrag en voorlichtingscampagnes),
2. Engineering (fysieke aanpassingen in de omgeving) en
3. Enforcement (handhavingsactiviteiten).

Ambitie

Samen met onze externe partners zetten wij ons in om de ervaren verkeersoverlast door 'te hard rijden' en 'rijden onder invloed' te verminderen.

Wat willen we bereiken?

1. Het vergroten van de bewustwording van de geldende snelheidslimieten;
2. Een afname van het aantal snelheidsovertredingen;
3. Een jaarlijkse afname van het aantal mensen dat onder invloed van alcohol/drugs deelneemt aan het verkeer;
4. Een jaarlijkse afname van het aantal ongevallen toe te dragen aan verkeersdeelname onder invloed

Wat gaan we daarvoor doen?

1. Aansluiten bij landelijke en provinciale campagnes, zoals "Houd je aan de snelheidslimiet" en "BOB".
2. Plaatsen van een real time snelheidsinformatieborden met smiley.
3. Gedurende het hele jaar proberen we door aanpassingen aan de infrastructuur de snelheid van het gemotoriseerd verkeer te reduceren.
4. Structurele samenwerking met politie en handhaving
5. Opzetten/uitvoeren/bijhouden van monitoring en controles/handhaving alcohol/verdovende middelen in het verkeer (bijvoorbeeld bij evenementen).

Tot slot

Met het voorliggende Beleidsplan integrale veiligheid 2023-2026 heeft de gemeente Dalfsen voor de komende vier jaar weer een actueel integraal veiligheidsbeleid. Het beleid is leidend en bestrijkt dus een langere periode maar dit betekent niet dat er geen ruimte mag zijn voor niet als zodanig vastgelegde veiligheidszaken waar we onverwachts mee te maken kunnen krijgen . Deze flexibiliteit is belangrijk om snel te kunnen inspelen op actuele kwesties en het verander(en)de veiligheidslandschap.

Bijlage: Kernbeleid Veiligheid en prioriteiten gemeente Dalfsen daarbinnen

Veiligheidsveld	Veiligheidsthema's
1. Veilige woon- en leefomgeving Prioriteit Dalfsen	1.1 Sociale kwaliteit (o.a. woonoverlast, alcohol- en drugsoverlast, overlast verwarde personen, geluidsoverlast)
	1.2 Fysieke kwaliteit (o.a. vernielingen, verloedering/zwerfvuil)
	1.3 Objectieve veiligheid/ veelvoorkomende en 'high impact- criminaliteit (o.a. woninginbraken)
	1.4 Subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel)
2. Bedrijvigheid en veiligheid Prioriteit Dalfsen	2.1 Veilig winkelgebied
	2.2 Veilige bedrijventerreinen
	2.3 Veilig uitgaan
	2.4 Veilige evenementen
	2.5 Veilig toerisme
3. Jeugd en overlast Prioriteit Dalfsen	3.1 Jeugdoverlast
	3.2 Jeugdcriminaliteit/ individuele probleemjongeren
	3.3 Jeugd, alcohol en drugs
	3.4 Veilig in en om de school
4. Fysieke veiligheid Prioriteit Dalfsen	4.1 Verkeersveiligheid
	4.2 Brandveiligheid
	4.3 Externe veiligheid (gevaarlijke stoffen)
	4.4 Rampenbestrijding en crisisbeheersing
5. Integriteit en veiligheid Prioriteit Dalfsen	5.1 Polarisatie en radicalisering
	5.2 Georganiseerde criminaliteit
	5.3 Veilige publieke taak
	5.4 Informatieveiligheid
	5.5 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit